

Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Європейська хартія малих підприємств: Міжнародний документ від 19.06.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_860

3. Зарубіжний досвід розвитку малого бізнесу / Л.В. Рібун, Г.А. Лех, І.М. Васькович // Науковий вісник НЛТУ України. – 2016. – Вип. 26.2. – С. 230–235 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltnu_2016_26

УДК 343.3:351.863(043.2)

Горбатюк Я. В., к.ю.н.,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ЮРИДИЧНА ПРИРОДА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Поняття «економічна безпека» відносно недавно почало використовуватись у вітчизняній правовій та економічній літературі, оскільки більшого поширення набуло поняття «національна безпека», складовою якого і є економічна безпека. Також більшість існуючих наукових праць з питань економічної безпеки присвячено її дослідженню в розрізі економічних наук. Тому питання правової природи економічної безпеки держави залишається актуальним.

В науковій літературі існує досить багато підходів до тлумачення поняття економічної безпеки держави. Так, на думку Ю. Самойленко, економічна безпека держави є комплексом ефективних методів та форм захисту (з одного боку) і протидії (з іншого боку) різноманітним економічним проявам недружнього характеру, які загрожують встановленому законом порядку реалізації всіма суб'єктами фінансово-господарських відносин, визначених законодавчо прав на розвиток та об'єктивне самовідтворення, збільшенню добробуту на національному рівні, повноцінному забезпеченню потреб населення країни [7].

О. Прудиус вважає, що національна економічна безпека – це такий стан економіки та інститутів влади, при якому забезпечується гарантований захист національних інтересів, гармонійне, соціально спрямований розвиток країни в цілому, достатній економічний потенціал [6, с. 92-93].

Економічна безпека держави, з одного боку, є надсистемою, до складу якої входять системи різних галузей життєдіяльності й розвитку людини, суспільства та держави, з іншого боку, економічна безпека - це підсистема міжнародної економічної безпеки, яка є складовою надсистеми міжнародної безпеки [8, с. 32]. Також можна зазначити, що економічна безпека – це комплекс економічних, геополітичних, екологічних, правових та інших умов, що забезпечують: передумови щодо її виживання в умовах

кризи та майбутнього розвитку; захист життєво важливих інтересів держави щодо її ресурсного потенціалу, збалансованості, динаміки розвитку та зростання; конкурентоспроможність держави на світових ринках і сталий фінансовий стан; забезпечення гідних умов життя й сталого розвитку особистості [5, с. 45].

Дослідження різноманіття наукових трактувань сутності категорії «економічна безпека» свідчить про те, що в науковому середовищі немає єдності відносно даної проблеми. На думку Є. Білоусова, наукові підходи до визначення сутності категорії «економічна безпека», засновані на основних сутнісних характеристиках (інтересах, стійкості (стабільності), незалежності, багаторівневій структурі об'єктів), повинні мати єдиний системний сенс [4, с. 90].

Юридична природа поняття «економічної безпеки» розглядається також у контексті аналізу положень чинного законодавства України. Нормативно-правові акти є важливою складовою регулювання категорії «економічна безпека». Основними актами регулювання досліджуваної категорії є Конституція України, Закон України «Про основи національної безпеки України», інші нормативні акти.

Конституцією України запроваджено до нормативної лексики термін «економічна безпека», але не визначено його зміст та складові [1]. Законом України «Про основи національної безпеки України» визначено основні засади державної політики, спрямованої на захист національних інтересів і гарантування в Україні безпеки особи, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз в усіх сферах життєдіяльності. Подано визначення термінів «національна безпека», «національні інтереси», «загрози національній безпеці»; визначено правову основу національної безпеки, об'єкти національної безпеки, суб'єкти, їх функції та принципи забезпечення національної безпеки; визначено основні напрями державної політики з питань національної безпеки [2]. В Стратегії національної безпеки України, затвердженій Указом Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України» одним із основних напрямів державної політики національної безпеки України визначено забезпечення економічної безпеки. Основним змістом економічних реформ є створення умов для подолання бідності і надмірного майнового розшарування в суспільстві, наближення соціальних стандартів до рівня держав Центральної і Східної Європи - членів ЄС, досягнення економічних критеріїв, необхідних для набуття Україною членства в ЄС [3].

Таким чином, економічна безпека держави є складовою національної безпеки. Її суть полягає у здійсненні комплексу заходів з метою попередження виникнення загроз встановленому законом порядку реалізації всіма суб'єктами фінансово-господарських відносин визначених законодавчо прав на розвиток та об'єктивне самовідтворення, збільшенню

добробуту на національному рівні, підвищенню конкурентоспроможності держави на світових ринках і сталому фінансовому стану, забезпеченню гідних умов життя й сталому розвитку особистості.

Література

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19.06.2003 № 964-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39. – Ст. 351.
3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 26.05.2015, № 287/2015 // Офіційний вісник України. – 2015.
4. Білоусов Є. М. Юридична природа економічної безпеки як категорії господарського права / Є. М. Білоусов // Європейські перспективи. – 2013. – № 12. – С. 88–93.
5. Ліпкан В. А. Національна безпека України: навч. посіб. / В.А. Ліпкан. – К.: Кондор. – 2006. – 552 с.
6. Прудіус Е. В. О понятии и системе экономической безопасности / Е. В. Прудіус // Бизнес в законе. – 2008. – №1. – С. 66–70.
7. Самойленко Ю. Економічна безпека України: правовий аспект / Ю. Самойленко, М. Григорчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/3838/>
8. Федорук О. В. Економічна безпека держави з відкритою економікою: сутність та пріоритети зміцнення / О. В. Федорук // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2013. – № 4. – С. 31–37.

УДК 346.546

Горбатюк Я. В., к.ю.н.,
Дмітрієвський А. Ю., студент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ДОТРИМАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКАХ АВІАЦІЙНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» економічна конкуренція (конкуренція) - змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку [1].

Чинне законодавство України передбачає захист економічної конкуренції, визначаючи, що суб'єкти господарювання, органи влади,